

Kultur des Willkommens

Grundrechte in der Bundesrepublik Deutschland | Grundgesetz • Artikel 1 - 20

Kultura powitania

Prawa człowieka w Republice Federalnej Niemiec | Ustawa zasadnicza • Artykuły 1–20

Liebe Mitbürgerinnen und Mitbürger,

wir leben in einer Zeit des spürbaren Wandels. Unser Land wird vielfältiger und bunter - mit allen damit verbundenen Chancen und Herausforderungen. Viele Menschen unterschiedlicher Herkunft, Religion und Weltanschauung leben in Deutschland zusammen. Sie prägen unser Bild in der Welt und bringen unser Land wirtschaftlich, sozial und kulturell voran. Diese kulturelle Vielfalt tut unserem Land gut und sie bereichert unser aller Leben.

Wer in Deutschland lebt, muss seine Herkunft nicht verleugnen. Aber er muss bereit sein, eine offene Gesellschaft nach dem Leitbild des Grundgesetzes mitzugestalten. Unsere Verfassung bietet breiten Raum für kulturelle Vielfalt, sie sichert die Freiheit des Glaubens, die Gleichberechtigung von Frau und Mann. Und sie garantiert die Rechte von Minderheiten. Damit alle diese Freiheit leben können, setzt unser Grundgesetz zugleich klare Grenzen, die niemand unter Hinweis auf seine Herkunft oder religiöse Überzeugungen verletzen darf.

Mit anderen Worten: Das Grundgesetz und vor allem seine ersten 20 Artikel bilden unsere demokratische und freiheitliche Leitkultur in Deutschland. Es beschreibt, wie wir uns in Deutschland begegnen und unser Zusammenleben gestalten wollen.

Drodzy współobywatele,

żyjemy w czasach odczuwalnej przemiany. Nasz kraj jest coraz bardziej różnorodny i kolorowy – ze wszystkimi wiążącymi się z tym szansami i wyzwaniem. W Niemczech wspólnie żyje wielu ludzi o różnym pochodzeniu, religii i światopoglądzie. Kształtują oni nasz obraz na świecie i rozwijają nasz kraj pod kątem gospodarczym, społecznym i kulturalnym. Ta kulturowa różnorodność dobrze robi naszemu państwu i wzbogaca życie nas wszystkich.

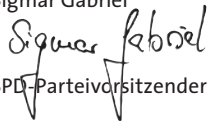
Kto mieszka w Niemczech, nie musi zaprzeczać swojemu pochodzeniu. Musi jednak być gotowy współtworzyć otwarte społeczeństwo zgodnie z ustawą zasadniczą. Nasza konstytucja zapewnia szeroką przestrzeń dla różnorodności kulturowej, gwarantuje wolność wyznania, równouprawnienie kobiet i mężczyzn. I gwarantuje prawa mniejszości. Aby wszyscy mogli korzystać z tej wolności, nasza konstytucja stawia jednocześnie jasne granice, których nikomu nie wolno przekraczać, powołując się na swoje pochodzenie i przekonania religijne.

Innymi słowy: konstytucja, w szczególności w swoich pierwszych 20 artykułach, tworzy kulturę dominującą w Niemczech nacechowaną demokracją i wolnością. Opisuje ona, jak chcemy w Niemczech wzajemnie traktować się i kształtować nasze wspólne życie.

Die Achtung der Menschenwürde, die Prinzipien von Rechtsstaatlichkeit und Demokratie, soziale Bürgerrechte, gegenseitige Toleranz und Freiheitsliebe – all diese Werte sind im Grundgesetz beschrieben. Aber sie sind damit nicht dauerhaft erkämpft. Sie müssen mit Leben erfüllt werden – jeden Tag aufs Neue. Das kann nur gelingen, wenn alle Menschen, die in Deutschland leben, diese Grundwerte unserer Verfassung kennen und nutzen – und damit auch ihre ganz persönlichen Rechte und Pflichten. Diese Broschüre soll hierzu einen Beitrag leisten.

Mit freundlichen Grüßen

Sigmar Gabriel

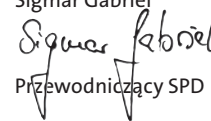

SPD-Parteivorsitzender

Przestrzeganie zasad ludzkiej godności, praworządności i demokracji, społecznych praw obywatelskich, wzajemnej tolerancji i zamiłowania do wolności – wszystkie te wartości są opisane w konstytucji. Ale nie oznacza to, że są na stałe wywalczone. Muszą być wypełniane życiem – każdego dnia na nowo. A to może udać się tylko wtedy, kiedy wszyscy ludzie, którzy mieszkają w Niemczech, zapoznają się z tymi podstawowymi wartościami naszej konstytucji – a tym samym ze swoimi osobistymi prawami i obowiązkami – i będą z nich korzystać. Niniejsza broszura ma za zadanie przyczynić się do tego.

Z poważaniem

Sigmar Gabriel

Przewodniczący SPD

Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland

vom 23. Mai 1949

I. Die Grundrechte

Art. 1

Artikel 1 [Menschenwürde – Menschenrechte – Rechtsverbindlichkeit der Grundrechte]

- (1) Die Würde des Menschen ist unantastbar. Sie zu achten und zu schützen ist Verpflichtung aller staatlichen Gewalt.
- (2) Das Deutsche Volk bekennt sich darum zu unverletzlichen und unveräußerlichen Menschenrechten als Grundlage jeder menschlichen Gemeinschaft, des Friedens und der Gerechtigkeit in der Welt.
- (3) Die nachfolgenden Grundrechte binden Gesetzgebung, vollziehende Gewalt und Rechtsprechung als unmittelbar geltendes Recht.

Art. 2

Artikel 2 [Persönliche Freiheitsrechte]

- (1) Jeder hat das Recht auf die freie Entfaltung seiner Persönlichkeit, soweit er nicht die Rechte anderer verletzt und nicht gegen die verfassungsmäßige Ordnung oder das Sittengesetz verstößt.
- (2) Jeder hat das Recht auf Leben und körperliche Unversehrtheit. Die Freiheit der Person ist unverletzlich. In diese Rechte darf nur auf Grund eines Gesetzes eingegriffen werden.

Ustawa Zasadnicza Republiki Federalnej Niemiec

z dnia 23 maja 1949 roku

I. Prawa podstawowe

Art. 1

Artykuł 1 [Godność człowieka – prawa człowieka – moc obowiązująca praw podstawowych]

- (1) Godność człowieka jest nienaruszalna. Jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem wszelkich władz państwowych.
- (2) Dlatego Naród Niemiecki uznaje nienaruszalność i niezbywalność praw człowieka jako podstawę każdej wspólnoty ludzkiej, pokoju i sprawiedliwości na świecie.
- (3) Wymienione niżej prawa podstawowe wiążą władzę ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą jako bezpośrednio obowiązujące prawo.

Art. 2

Artykuł 2 [Wolności osobiste]

- (1) Każdy ma prawo do swobodnego kształtowania swojej osobowości, o ile nie narusza to praw innych, nie wykracza przeciw ładowi konstytucyjnemu i nie uchybia dobrym obyczajom.
- (2) Każdy ma prawo do życia i do nietykalności osobistej. Wolność osobista jest nienaruszalna. Prawa te mogą być ograniczone wyłącznie na podstawie ustawy.

Art. 3

Artikel 3 [Gleichheit vor dem Gesetz]

- (1) Alle Menschen sind vor dem Gesetz gleich.
- (2) Männer und Frauen sind gleichberechtigt. Der Staat fördert die tatsächliche Durchsetzung der Gleichberechtigung von Frauen und Männern und wirkt auf die Beseitigung bestehender Nachteile hin.
- (3) Niemand darf wegen seines Geschlechtes, seiner Abstammung, seiner Rasse, seiner Sprache, seiner Heimat und Herkunft, seines Glaubens, seiner religiösen oder politischen Anschauungen benachteiligt oder bevorzugt werden. Niemand darf wegen seiner Behinderung benachteiligt werden.

Art. 4

Artikel 4 [Glaubens- und Gewissensfreiheit]

- (1) Die Freiheit des Glaubens, des Gewissens und die Freiheit des religiösen und weltanschaulichen Bekenntnisses sind unverletzlich.
- (2) Die ungestörte Religionsausübung wird gewährleistet.
- (3) Niemand darf gegen sein Gewissen zum Kriegsdienst mit der Waffe gezwungen werden. Das Nähere regelt ein Bundesgesetz.

Art. 5

Artikel 5 [Freiheit der Meinung, Kunst und Wissenschaft]

- (1) Jeder hat das Recht, seine Meinung in Wort, Schrift und Bild frei zu äußern und zu verbreiten und sich aus allgemein zugänglichen Quellen ungehindert zu unterrichten. Die Pressefreiheit und die Freiheit der Berichterstattung durch Rundfunk und Film werden gewährleistet. Eine Zensur findet nicht statt.

Art. 3

Artykuł 3 [Równość wobec prawa]

- (1) Wszyscy są równi wobec prawa.
- (2) Mężczyzna i kobieta mają równe prawa. Państwo wspiera faktyczne urzeczywistnienie równouprawnienia kobiety i mężczyzny i działa na rzecz usunięcia istniejących nierówności.
- (3) Nikt nie może być dyskryminowany ani uprzywilejowany z powodu płci, pochodzenia społecznego, rasy, języka, kraju i pochodzenia narodowego, wyznania, poglądów religijnych i politycznych. Nikt nie może być dyskryminowany z powodu niepełnosprawności.

Art. 4

Artykuł 4 [Wolność wyznania i sumienia]

- (1) Wolność wyznania, sumienia i swoboda przekonań religijnych i światopoglądowych są nienaruszalne.
- (2) Zapewnia się swobodę praktyk religijnych.
- (3) Nikogo nie wolno zmuszać do służby wojskowej z bronią w ręku wbrew jego sumieniu. Szczegóły określa ustawa federalna.

Art. 5

Artykuł 5 [Wolność poglądów, sztuki i nauki]

- (1) Każdy ma prawo do swobodnego wyrażania i rozpowszechniania swoich poglądów w mowie, piśmie i obrazie oraz do niezakłóconego uzyskiwania informacji z powszechnie dostępnych źródeł. Zapewnia się wolność prasy oraz programów informacyjnych w radiu, telewizji i filmie. Cenzury się nie stosuje.

- (2) Diese Rechte finden ihre Schranken in den Vorschriften der allgemeinen Gesetze, den gesetzlichen Bestimmungen zum Schutze der Jugend und in dem Recht der persönlichen Ehre.
- (3) Kunst und Wissenschaft, Forschung und Lehre sind frei. Die Freiheit der Lehre entbindet nicht von der Treue zur Verfassung.

Art. 6

Artikel 6 [Ehe – Familie – Kinder]

- (1) Ehe und Familie stehen unter dem besonderen Schutze der staatlichen Ordnung.
- (2) Pflege und Erziehung der Kinder sind das natürliche Recht der Eltern und die zuvörderst ihnen obliegende Pflicht. Über ihre Betätigung wacht die staatliche Gemeinschaft.
- (3) Gegen den Willen der Erziehungsberechtigten dürfen Kinder nur auf Grund eines Gesetzes von der Familie getrennt werden, wenn die Erziehungsberechtigten versagen oder wenn die Kinder aus anderen Gründen zu verwahrlosen drohen.
- (4) Jede Mutter hat Anspruch auf den Schutz und die Fürsorge der Gemeinschaft.
- (5) Den unehelichen Kindern sind durch die Gesetzgebung die gleichen Bedingungen für ihre leibliche und seelische Entwicklung und ihre Stellung in der Gesellschaft zu schaffen wie den ehelichen Kindern.

Art. 7

Artikel 7 [Schulwesen]

- (1) Das gesamte Schulwesen steht unter der Aufsicht des Staates.
- (2) Die Erziehungsberechtigten haben das Recht, über die Teilnahme des Kindes am Religionsunterricht zu bestimmen.

- (2) Prawa te podlegają ograniczeniom w postanowieniach ustaw ogólnych, ustawowych przepisach dotyczących ochrony młodzieży oraz w prawie do godności osobistej.
- (3) Zapewnia się wolność sztuki i nauki, badań naukowych i nauczania. Swoboda nauczania nie zwalnia od obowiązku wierności wobec Konstytucji.

Artykuł 6 [Małżeństwo – rodzina – dzieci]

- (1) Małżeństwo i rodzina znajdują się pod szczególną ochroną Państwa.
- (2) Opieka nad dziećmi i ich wychowanie są przyrodzonym prawem rodziców, a przede wszystkim ich powinnością. Nad jej wypełnianiem czuwa wspólnota państwowa.
- (3) Wbrew woli osób sprawujących władzę rodzicielską dzieci można oddzielić od rodziny wyłącznie na podstawie ustawy, jeśli osoby te nie wywiązują się ze swoich obowiązków lub istnieje zagrożenie, że popadną one w zaniedbanie z innych powodów.
- (4) Każda matka ma prawo do ochrony i opieki ze strony społeczeństwa.
- (5) Dzieciom pozamałżeńskim stwarza się w drodze ustawodawczej te same warunki fizycznego i duchowego rozwoju oraz osiągnięcia pozycji społecznej jak dzieciom małżeńskim.

Artykuł 7 [Oświata]

- (1) Cały system oświaty znajduje się pod nadzorem Państwa.
- (2) Osoby sprawujące władzę rodzicielską mają prawo do decydowania o uczestnictwie dziecka w lekcjach religii.

Art. 6

Art. 7

(3) Der Religionsunterricht ist in den öffentlichen Schulen mit Ausnahme der bekenntnisfreien Schulen ordentliches Lehrfach. Unbeschadet des staatlichen Aufsichtsrechtes wird der Religionsunterricht in Übereinstimmung mit den Grundsätzen der Religionsgemeinschaften erteilt. Kein Lehrer darf gegen seinen Willen verpflichtet werden, Religionsunterricht zu erteilen.

(4) Das Recht zur Errichtung von privaten Schulen wird gewährleistet. Private Schulen als Ersatz für öffentliche Schulen bedürfen der Genehmigung des Staates und unterstehen den Landesgesetzen. Die Genehmigung ist zu erteilen, wenn die privaten Schulen in ihren Lehrzielen und Einrichtungen sowie in der wissenschaftlichen Ausbildung ihrer Lehrkräfte nicht hinter den öffentlichen Schulen zurückstehen und eine Sonderung der Schüler nach den Besitzverhältnissen der Eltern nicht gefördert wird. Die Genehmigung ist zu versagen, wenn die wirtschaftliche und rechtliche Stellung der Lehrkräfte nicht genügend gesichert ist.

(5) Eine private Volksschule ist nur zuzulassen, wenn die Unterrichtsverwaltung ein besonderes pädagogisches Interesse anerkennt oder, auf Antrag von Erziehungsberechtigten, wenn sie als Gemeinschaftsschule, als Bekenntnis- oder Weltanschauungsschule errichtet werden soll und eine öffentliche Volksschule dieser Art in der Gemeinde nicht besteht.

(6) Vorschulen bleiben aufgehoben.

Artikel 8 [Versammlungsfreiheit]

(1) Alle Deutschen haben das Recht, sich ohne Anmeldung oder Erlaubnis friedlich und ohne Waffen zu versammeln.

(2) Für Versammlungen unter freiem Himmel kann dieses Recht durch Gesetz oder auf Grund eines Gesetzes beschränkt werden.

(3) Religia jest w szkołach publicznych z wyjątkiem szkół pozawyznaniowych zwyczajnym przedmiotem nauczania. Bez uszczerbku dla prawa do nadzoru ze strony Państwa lekcje religii prowadzone są zgodnie z podstawowymi zasadami wspólnot wyznaniowych. Żaden nauczyciel nie może być zobowiązany do prowadzenia lekcji religii wbrew własnej woli.

(4) Zapewnia się prawo do zakładania szkół prywatnych. Szkoły prywatne zastępujące szkoły publiczne wymagają zezwolenia ze strony władz państwowych i podlegają przepisom prawa danego kraju związkowego. Zezwolenie na założenie i prowadzenie szkoły prywatnej wydaje się, jeśli szkoła taka pod względem celów nauczania i wyposażenia oraz pod względem kwalifikacji naukowych ciała pedagogicznego nie pozostaje w tyle za szkołami publicznymi i nie sprzyja stwarzaniu odrębnej pozycji uczniów w zależności od stosunków majątkowych ich rodziców. Zezwolenia takiego należy odmówić, jeśli sytuacja ekonomiczna i status prawny nauczycieli nie są wystarczająco zabezpieczone.

(5) Zezwolenie na otwarcie prywatnej szkoły powszechnej wydaje się tylko wtedy, jeśli władze oświatowe stwierdzą istnienie szczególnej potrzeby ze względów pedagogicznych lub na wniosek osób sprawujących władzę rodzicielską, jeżeli szkoła taka miałaby działać jako szkoła wyznaniowo niezależna, wyznaniowa lub światopoglądowa, przy czym w danej gminie nie byłoby publicznej szkoły powszechnej tego rodzaju.

(6) Decyzja o rozwiązaniu placówek przygotowujących dzieci do nauki w szkole pozostaje w mocy.

Artykuł 8 [Swoboda zgromadzeń]

(1) Wszyscy obywatele Niemiec mają prawo do pokojowych zgromadzeń bez broni bez uprzedniego zgłaszania ich władzom lub zezwolenia.

(2) Prawo to w odniesieniu do zgromadzeń na wolnym powietrzu może być ograniczone ustawą lub na podstawie ustawy.

Art. 9

Artikel 9 [Vereinigungs- und Koalitionsfreiheit]

- (1) Alle Deutschen haben das Recht, Vereine und Gesellschaften zu bilden.
- (2) Vereinigungen, deren Zwecke oder deren Tätigkeit den Strafgesetzen zuwiderlaufen oder die sich gegen die verfassungsmäßige Ordnung oder gegen den Gedanken der Völkerverständigung richten, sind verboten.
- (3) Das Recht, zur Wahrung und Förderung der Arbeits- und Wirtschaftsbedingungen Vereinigungen zu bilden, ist für jedermann und für alle Berufe gewährleistet. Abreden, die dieses Recht einschränken oder zu behindern suchen, sind nichtig, hierauf gerichtete Maßnahmen sind rechtswidrig. Maßnahmen nach den Artikeln 12a, 35 Abs. 2 und 3, Artikel 87a Abs. 4 und Artikel 91 dürfen sich nicht gegen Arbeitskämpfe richten, die zur Wahrung und Förderung der Arbeits- und Wirtschaftsbedingungen von Vereinigungen im Sinne des Satzes 1 geführt werden.

Art. 10

Artikel 10 [Brief-, Post- und Fernmeldegeheimnis]

- (1) Das Briefgeheimnis sowie das Post- und Fernmeldegeheimnis sind unverletzlich.
- (2) Beschränkungen dürfen nur auf Grund eines Gesetzes angeordnet werden. Dient die Beschränkung dem Schutze der freiheitlichen demokratischen Grundordnung oder des Bestandes oder der Sicherung des Bundes oder eines Landes, so kann das Gesetz bestimmen, dass sie dem Betroffenen nicht mitgeteilt wird und dass an die Stelle des Rechtsweges die Nachprüfung durch von der Volksvertretung bestellte Organe und Hilfsorgane tritt.

Art. 9

Artykuł 9 [Swoboda tworzenia stowarzyszeń i koalicji]

- (1) Wszyscy obywatele Niemiec mają prawo do tworzenia związków i stowarzyszeń.
- (2) Zakazuje się tworzenia stowarzyszeń, których cele i działalność są sprzeczne z przepisami prawa karnego lub skierowane przeciwko porządkowi konstytucyjnemu lub idei porozumienia między narodami.
- (3) Każdej osobie i przedstawicielom wszystkich zawodów zapewnia się prawo do tworzenia stowarzyszeń mających na celu utrzymanie i wspieranie warunków pracy i ekonomicznych. Porozumienia mające na celu ograniczenie tego prawa lub uniemożliwianie korzystania z niego, są sprzeczne z prawem, a zmierzające w tym kierunku działania są bezprawne. Działania zgodnie z przepisami art. 12 a, 35 ust. 2 i 3, art. 87 a ust. 4 i art. 91 nie mogą być skierowane przeciw protestom pracowniczym, mającym na celu utrzymanie i wspieranie warunków pracy i ekonomicznych w rozumieniu zdania 1.

Artykuł 10 [Tajemnica korespondencji, przesyłek pocztowych i telekomunikacji]

- (1) Tajemnica korespondencji, przesyłek pocztowych i telekomunikacji jest nienaruszalna.
- (2) Ograniczenia tej tajemnicy mogą nastąpić wyłącznie na podstawie ustawy. Jeżeli ograniczenia służą ochronie wolnościowo-demokratycznego porządku konstytucyjnego czy też zachowaniu istnienia lub bezpieczeństwu Federacji lub jednego z jej krajów związkowych, ustawa może stanowić, że o ograniczeniu nie będzie powiadomiona osoba nim dotknięta i że sprawdzenie stanu rzeczy następuje nie na drodze sądowej, lecz przez powołane przez przedstawicielstwo narodu organy i organy pomocnicze.

Art. 10

Art. 11

Artikel 11 [Freizügigkeit]

- (1) Alle Deutschen genießen Freizügigkeit im ganzen Bundesgebiet.
- (2) Dieses Recht darf nur durch Gesetz oder auf Grund eines Gesetzes und nur für die Fälle eingeschränkt werden, in denen eine ausreichende Lebensgrundlage nicht vorhanden ist und der Allgemeinheit daraus besondere Lasten entstehen würden oder in denen es zur Abwehr einer drohenden Gefahr für den Bestand oder die freiheitliche demokratische Grundordnung des Bundes oder eines Landes, zur Bekämpfung von Seuchengefahr, Naturkatastrophen oder besonders schweren Unglücksfällen, zum Schutze der Jugend vor Verwahrlosung oder um strafbaren Handlungen vorzubeugen, erforderlich ist.

Art. 12

Artikel 12 [Berufsfreiheit]

- (1) Alle Deutschen haben das Recht, Beruf, Arbeitsplatz und Ausbildungsstätte frei zu wählen. Die Berufsausübung kann durch Gesetz oder auf Grund eines Gesetzes geregelt werden.
- (2) Niemand darf zu einer bestimmten Arbeit gezwungen werden, außer im Rahmen einer herkömmlichen allgemeinen, für alle gleichen öffentlichen Dienstleistungspflicht.
- (3) Zwangsarbeit ist nur bei einer gerichtlich angeordneten Freiheitsentziehung zulässig.

Art. 12a

Artikel 12a [Militärische und zivile Dienstpflichten]

- (1) Männer können vom vollendeten achtzehnten Lebensjahr an zum Dienst in den Streitkräften, im Bundesgrenzschutz oder in einem Zivilschutzverband verpflichtet werden.
- (2) Wer aus Gewissensgründen den Kriegsdienst mit der Waffe verweigert, kann zu einem

Art. 11

Artykuł 11 [Swoboda przemieszczania się]

- (1) Wszystkim obywatelom Niemiec zapewnia się wolność przemieszczania się na całym terytorium Federacji.
- (2) Prawo to może być ograniczone tylko ustawą lub na mocy ustawy i tylko w przypadkach, kiedy nie istnieją wystarczające podstawy do utrzymania się i jeśli z tego powodu powstałyby szczególne obciążenia dla ogółu lub w których zachodzi konieczność ochrony przed niebezpieczeństwem zagrażającym wolnościowo-demokratycznemu porządkowi konstytucyjnemu lub istnieniu Federacji lub jednego z krajów związkowych, zwalczania niebezpieczeństwa epidemii, katastrof naturalnych lub szczególnie ciężkich nieszczęśliwych wypadków, w celu ochrony młodzieży przed zaniedbaniem lub zapobieżeniu czynom karalnym.

Artykuł 12 [Wolność wyboru zawodu]

- (1) Wszyscy obywatele Niemiec mają prawo do swobodnego wyboru zawodu, miejsca pracy i miejsca kształcenia. Wykonywanie zawodu może być uregulowane ustawą lub na podstawie ustawy.
- (2) Nikogo nie wolno zmuszać do określonej pracy poza tą mieszczącą się w ramach zwyczajowego ogólnego i obejmującego wszystkich obowiązku prac publicznych.
- (3) Praca przymusowa jest dopuszczalna wyłącznie w przypadku orzeczonego sądownie pozbawienia wolności.

Artykuł 12a [Obowiązek służby wojskowej lub zastępczej]

- (1) Mężczyźni po ukończeniu osiemnastego roku życia mogą być zobowiązani do służby w siłach zbrojnych, Federalnej Służbie Ochrony Granic lub w jednostkach obrony cywilnej.
- (2) Każdy, komu sumienie nie pozwala na służbę wojskową z bronią w rękę, może być zobowiązany

Art. 12

Art. 12a

Ersatzdienst verpflichtet werden. Die Dauer des Ersatzdienstes darf die Dauer des Wehrdienstes nicht übersteigen. Das Nähere regelt ein Gesetz, das die Freiheit der Gewissensentscheidung nicht beeinträchtigen darf und auch eine Möglichkeit des Ersatzdienstes vorsehen muß, die in keinem Zusammenhang mit den Verbänden der Streitkräfte und des Bundesgrenzschutzes steht.

(3) Wehrpflichtige, die nicht zu einem Dienst nach Absatz 1 oder 2 herangezogen sind, können im Verteidigungsfalle durch Gesetz oder auf Grund eines Gesetzes zu zivilen Dienstleistungen für Zwecke der Verteidigung einschließlich des Schutzes der Zivilbevölkerung in Arbeitsverhältnisse verpflichtet werden; Verpflichtungen in öffentlich-rechtliche Dienstverhältnisse sind nur zur Wahrnehmung polizeilicher Aufgaben oder solcher hoheitlichen Aufgaben der öffentlichen Verwaltung, die nur in einem öffentlich-rechtlichen Dienstverhältnis erfüllt werden können, zulässig. Arbeitsverhältnisse nach Satz 1 können bei den Streitkräften, im Bereich ihrer Versorgung sowie bei der öffentlichen Verwaltung begründet werden; Verpflichtungen in Arbeitsverhältnisse im Bereiche der Versorgung der Zivilbevölkerung sind nur zulässig, um ihren lebensnotwendigen Bedarf zu decken oder ihren Schutz sicherzustellen.

(4) Kann im Verteidigungsfalle der Bedarf an zivilen Dienstleistungen im zivilen Sanitäts- und Heilwesen sowie in der ortsfesten militärischen Lazarettorganisation nicht auf freiwilliger Grundlage gedeckt werden, so können Frauen vom vollendeten achtzehnten bis zum vollendeten fünfundsünfzigsten Lebensjahr durch Gesetz oder auf Grund eines Gesetzes zu derartigen Dienstleistungen herangezogen werden. Sie dürfen auf keinen Fall zum Dienst mit der Waffe verpflichtet werden.

(5) Für die Zeit vor dem Verteidigungsfalle können Verpflichtungen nach Absatz 3 nur nach Maßgabe des Artikels 80a Abs. 1 begründet werden. Zur Vorbereitung auf Dienstleistungen

do odbycia służby zastępczej. Czas trwania służby zastępczej nie może przekraczać czasu trwania służby wojskowej. Szczegóły określa ustawa, która nie może ograniczać wolności decyzji zgodnie z własnym sumieniem i musi przewidywać możliwość odbycia służby zastępczej, nie pozostającej w jakimkolwiek związku z jednostkami sił zbrojnych lub Federalnej Służby Ochrony Granic.

(3) Mężczyźni zobowiązani do służby wojskowej, którzy nie zostali powołani do służby, o której mowa w ust. 1 lub 2, mogą być na wypadek obrony kraju zobowiązani ustawą lub na podstawie ustawy do cywilnych świadczeń publicznych na rzecz obrony łącznie z ochroną ludności cywilnej w ramach stosunków pracy; zobowiązania w ramach stosunków pracy mających charakter stosunku służbowego, jaki wynika z przepisów prawa publicznego, dopuszcza się tylko w celu wypełniania zadań policyjnych lub takiego rodzaju zadań związanych z suwerennością państwa w administracji publicznej, które mogą być wypełniane wyłącznie w ramach stosunku służbowego, jaki wynika z przepisów prawa publicznego. Stosunki pracy w rozumieniu zdania 1 mogą mieć uzasadnienie w siłach zbrojnych, w zakresie ich zaopatrzenia oraz w administracji publicznej; zobowiązania do umów o pracę w zakresie zaopatrzenia ludności cywilnej dopuszcza się tylko w celu pokrycia jej niezbędnych potrzeb życiowych lub zapewnienia jej ochrony.

(4) Jeśli w razie zaistnienia przypadku obrony kraju zapotrzebowanie na usługi cywilne w cywilnej służbie sanitarnej i zdrowia oraz w organizacji stałego lazaretu wojskowego nie może być pokryte na podstawie zgłoszeń dobrowolnych, wówczas ustawą lub na mocy ustawy mogą być do takich służb powołane kobiety w wieku od osiemnastu do pięćdziesięciu pięciu lat. W żadnym wypadku nie mogą być one zobowiązane do służby z bronią w rękę.

(5) W okresie poprzedzającym zaistnienie przypadku obrony kraju zobowiązania, o których mowa w ust. 3, mogą być uzasadnione wyłącznie zgodnie z art. 80 a ust. 1. W celu przygotowań do wykonywania czynności, o których mowa w ust. 3, i wymagających szczególnej wiedzy lub

nach Absatz 3, für die besondere Kenntnisse oder Fertigkeiten erforderlich sind, kann durch Gesetz oder auf Grund eines Gesetzes die Teilnahme an Ausbildungsveranstaltungen zur Pflicht gemacht werden. Satz 1 findet insoweit keine Anwendung.

(6) Kann im Verteidigungsfalle der Bedarf an Arbeitskräften für die in Absatz 3 Satz 2 genannten Bereiche auf freiwilliger Grundlage nicht gedeckt werden, so kann zur Sicherung dieses Bedarfs die Freiheit der Deutschen, die Ausübung eines Berufs oder den Arbeitsplatz aufzugeben, durch Gesetz oder auf Grund eines Gesetzes eingeschränkt werden. Vor Eintritt des Verteidigungsfalles gilt Absatz 5 Satz 1 entsprechend.

Artikel 13 [Unverletzlichkeit der Wohnung]

(1) Die Wohnung ist unverletzlich.

(2) Durchsuchungen dürfen nur durch den Richter, bei Gefahr im Verzuge auch durch die in den Gesetzen vorgesehenen anderen Organe angeordnet und nur in der dort vorgeschriebenen Form durchgeführt werden.

(3) Begründen bestimmte Tatsachen den Verdacht, daß jemand eine durch Gesetz einzeln bestimmte besonders schwere Straftat begangen hat, so dürfen zur Verfolgung der Tat auf Grund richterlicher Anordnung technische Mittel zur akustischen Überwachung von Wohnungen, in denen der Beschuldigte sich vermutlich aufhält, eingesetzt werden, wenn die Erforschung des Sachverhalts auf andere Weise unverhältnismäßig erschwert oder aussichtslos wäre. Die Maßnahme ist zu befristen. Die Anordnung erfolgt durch einen mit drei Richtern besetzten Spruchkörper. Bei Gefahr im Verzuge kann sie auch durch einen einzelnen Richter getroffen werden.

umiejętności, można ustawą lub na mocy ustawy uczynić obowiązkiem uczestnictwo w odpowiednich akcjach szkoleniowych. Przepis zdania 1 nie ma wówczas zastosowania.

(6) Jeśli w razie zaistnienia przypadku obrony kraju zapotrzebowanie na siłę roboczą w zakresach, o których mowa w ust. 3 zdanie 2, nie może być pokryte na podstawie zgłoszeń dobrowolnych, wówczas w celu zapewnienia pokrycia takiego zapotrzebowania może być ustawą lub na mocy ustawy ograniczona wolność obywateli niemieckich do wykonywania zawodu lub opuszczania miejsca pracy. W okresie poprzedzającym zaistnienie przypadku obrony kraju przepis ust. 5 zd. 1 stosuje się odpowiednio.

Artykuł 13 [Nienaruszalność mieszkania]

(1) Zapewnia się nienaruszalność mieszkania.

(2) Przeszukanie mieszkania może być dokonane tylko na zarządzenie sądu, a w przypadku niebezpieczeństwa zwłoki również na zarządzenie innych przewidzianych prawem organów i tylko w określonej przepisami formie.

(3) W przypadku, gdy konkretne fakty pozwalają na domniemanie, że ktoś popełnił określony w odrębnych przepisach szczególnie ciężki czyn karalny, wówczas na podstawie zarządzenia sędziowskiego mogą być użyte środki techniczne w celu nadzoru akustycznego mieszkania, w którym przypuszczalnie przebywa podejrzany, jeżeli stwierdzenie stanu faktycznego przy użyciu innych środków byłoby nieproporcjonalnie utrudnione lub nie rokowałoby powodzenia. Tego rodzaju działania należy ograniczyć w czasie. Odpowiednie zarządzenie wydawane jest przez trzyosobowy skład orzekający. W przypadku niebezpieczeństwa zwłoki może być ono wydane również przez jednego sędziego.

(4) Zur Abwehr dringender Gefahren für die öffentliche Sicherheit, insbesondere einer gemeinen Gefahr oder einer Lebensgefahr, dürfen technische Mittel zur Überwachung von Wohnungen nur auf Grund richterlicher Anordnung eingesetzt werden. Bei Gefahr im Verzuge kann die Maßnahme auch durch eine andere gesetzlich bestimmte Stelle angeordnet werden; eine richterliche Entscheidung ist unverzüglich nachzuholen.

(5) Sind technische Mittel ausschließlich zum Schutze der bei einem Einsatz in Wohnungen tätigen Personen vorgesehen, kann die Maßnahme durch eine gesetzlich bestimmte Stelle angeordnet werden. Eine anderweitige Verwertung der hierbei erlangten Erkenntnisse ist nur zum Zwecke der Strafverfolgung oder der Gefahrenabwehr und nur zulässig, wenn zuvor die Rechtmäßigkeit der Maßnahme richterlich festgestellt ist; bei Gefahr im Verzuge ist die richterliche Entscheidung unverzüglich nachzuholen.

(6) Die Bundesregierung unterrichtet den Bundestag jährlich über den nach Absatz 3 sowie über den im Zuständigkeitsbereich des Bundes nach Absatz 4 und, soweit richterlich überprüfungsbedürftig, nach Absatz 5 erfolgten Einsatz technischer Mittel. Ein vom Bundestag gewähltes Gremium übt auf der Grundlage dieses Berichts die parlamentarische Kontrolle aus. Die Länder gewährleisten eine gleichwertige parlamentarische Kontrolle.

(7) Eingriffe und Beschränkungen dürfen im übrigen nur zur Abwehr einer gemeinen Gefahr oder einer Lebensgefahr für einzelne Personen, auf Grund eines Gesetzes auch zur Verhütung dringender Gefahren für die öffentliche Sicherheit und Ordnung, insbesondere zur Behebung der Raumnot, zur Bekämpfung von Seuchengefahr oder zum Schutze gefährdeter Jugendlicher vorgenommen werden.

(4) W celu ochrony przed nagłym zagrożeniem dla bezpieczeństwa publicznego, zwłaszcza zagrożenia ogólnego lub zagrożenia dla życia, środki techniczne w celu nadzoru akustycznego mieszkań mogą być zastosowane wyłącznie na podstawie zarządzenia sędziowskiego. W przypadku niebezpieczeństwa zwłoki zarządzenie takie może być wydane również przez inny przewidziany przepisami prawnymi organ; zarządzenie sędziowskie należy wtedy niezwłocznie uzupełnić.

(5) W przypadku gdy zastosowanie środków technicznych przewidziane jest wyłącznie w celu ochrony osób przeprowadzających akcję w mieszkaniach, wówczas odpowiednie zarządzenie może być wydane przez przewidziany ustawowo określony organ. Użycie uzyskanych informacji w innym celu jest dozwolone wyłącznie w celu ścigania czynu karalnego lub w celu obrony przed zagrożeniem i tylko wtedy, gdy zgodność tego rodzaju działań z prawem została stwierdzona przez sędziego; w przypadku niebezpieczeństwa zwłoki zarządzenie sędziowskie należy niezwłocznie uzupełnić.

(6) Rząd Federalny składa raz w roku sprawozdanie przed Bundestagiem o zastosowaniu środków technicznych, o których mowa w ust. 3 oraz w ust. 4, odnoszącym się do za-kresu odpowiedzialności władz federalnych, i, o ile zachodzi konieczność kontroli sędziowskiej, zgodnie z ust. 5. Powołane przez Bundestag gremium sprawuje kontrolę parlamentarną w oparciu o to sprawozdanie. Kraje związkowe zapewniają analogiczną kontrolę parlamentarną.

(7) Ingerencje i ograniczenia mogą być podejmowane poza tym wyłącznie w celu ochrony przed zagrożeniem ogólnym lub ochrony życia pojedynczych osób, a na mocy ustawy również w celu zapobieżenia nagłym zagrożeniom dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, zwłaszcza w celu usunięcia braków mieszkaniowych, zwalczania niebezpieczeństwa epidemii lub w celu ochrony zagrożonej młodzieży.

Art. 14

Artikel 14 [Eigentum – Erbrecht – Enteignung]

(1) Das Eigentum und das Erbrecht werden gewährleistet. Inhalt und Schranken werden durch die Gesetze bestimmt.

(2) Eigentum verpflichtet. Sein Gebrauch soll zugleich dem Wohle der Allgemeinheit dienen.

(3) Eine Enteignung ist nur zum Wohle der Allgemeinheit zulässig. Sie darf nur durch Gesetz oder auf Grund eines Gesetzes erfolgen, das Art und Ausmaß der Entschädigung regelt. Die Entschädigung ist unter gerechter Abwägung der Interessen der Allgemeinheit und der Beteiligten zu bestimmen. Wegen der Höhe der Entschädigung steht im Streitfalle der Rechtsweg vor den ordentlichen Gerichten offen.

Art. 15

Artikel 15 [Vergesellschaftung]

Grund und Boden, Naturschätze und Produktionsmittel können zum Zwecke der Vergesellschaftung durch ein Gesetz, das Art und Ausmaß der Entschädigung regelt, in Gemeineigentum oder in andere Formen der Gemeinwirtschaft überführt werden. Für die Entschädigung gilt Artikel 14 Abs. 3 Satz 3 und 4 entsprechend.

Art. 16

Artikel 16 [Staatsangehörigkeit – Auslieferung]

(1) Die deutsche Staatsangehörigkeit darf nicht entzogen werden. Der Verlust der Staatsangehörigkeit darf nur auf Grund eines Gesetzes und gegen den Willen des Betroffenen nur dann eintreten, wenn der Betroffene dadurch nicht staatenlos wird.

(2) Kein Deutscher darf an das Ausland ausgeliefert werden. Durch Gesetz kann eine abweichende

Art. 14

Artykuł 14 [Własność – prawo dziedziczenia – wywłaszczenie]

(1) Zapewnia się prawo własności i prawo dziedziczenia. Treść tych praw i ich granice określają ustawy.

(2) Własność zobowiązuje. Korzystanie z niej ma jednocześnie służyć dobru ogółu.

(3) Wywłaszczenie dozwolone jest wyłącznie na rzecz dobra ogółu. Może ono być przeprowadzone wyłącznie zgodnie z ustawą lub na mocy ustawy, która określa rodzaj i wysokość odszkodowania. Odszkodowanie wyznacza się przy sprawiedliwym rozważeniu interesów ogółu i osób, do których się odnosi. W przypadku sporu co do wysokości odszkodowania przysługuje droga prawna przed sądami powszechnymi.

Artykuł 15 [Uspołecznienie]

Ziemia, bogactwa naturalne i środki produkcji mogą być w celu uspołecznienia przekształcone we własność społeczną lub inną formę gospodarki społecznej zgodnie z ustawą, określającą rodzaj i wymiar odszkodowania. W odniesieniu do odszkodowania przepis art. 14 ust. 3 zdania 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Artykuł 16 [Przynależność państwowa – ekstradycja]

(1) Nikogo nie można pozbawić obywatelstwa niemieckiego. Utrata obywatelstwa może nastąpić tylko na mocy ustawy, a wbrew woli odnośnej osoby tylko wtedy, jeśli poprzez to nie stanie się ona bezpaństwowcem.

(2) Ekstradycja obywatela niemieckiego jest zakazana. Ustawa może określić odmienne

Art. 15

Art. 16

Regelung für Auslieferungen an einen Mitgliedstaat der Europäischen Union oder an einen internationalen Gerichtshof getroffen werden, soweit rechtsstaatliche Grundsätze gewahrt sind.

Artikel 16a [Asylrecht]

(1) Politisch Verfolgte genießen Asylrecht.

(2) Auf Absatz 1 kann sich nicht berufen, wer aus einem Mitgliedstaat der Europäischen Gemeinschaften oder aus einem anderen Drittstaat einreist, in dem die Anwendung des Abkommens über die Rechtsstellung der Flüchtlinge und der Konvention zum Schutze der Menschenrechte und Grundfreiheiten sichergestellt ist. Die Staaten außerhalb der Europäischen Gemeinschaften, auf die die Voraussetzungen des Satzes 1 zutreffen, werden durch Gesetz, das der Zustimmung des Bundesrates bedarf, bestimmt. In den Fällen des Satzes 1 können aufenthaltsbeendende Maßnahmen unabhängig von einem hiergegen eingelegten Rechtsbehelf vollzogen werden.

(3) Durch Gesetz, das der Zustimmung des Bundesrates bedarf, können Staaten bestimmt werden, bei denen auf Grund der Rechtslage, der Rechtsanwendung und der allgemeinen politischen Verhältnisse gewährleistet erscheint, daß dort weder politische Verfolgung noch unmenschliche oder erniedrigende Bestrafung oder Behandlung stattfindet. Es wird vermutet, daß ein Ausländer aus einem solchen Staat nicht verfolgt wird, solange er nicht Tatsachen vorträgt, die die Annahme begründen, daß er entgegen dieser Vermutung politisch verfolgt wird.

(4) Die Vollziehung aufenthaltsbeendender Maßnahmen wird in den Fällen des Absatzes 3 und in anderen Fällen, die offensichtlich unbegründet sind oder als offensichtlich unbegründet gelten, durch das Gericht nur ausgesetzt, wenn ernstliche Zweifel an der Rechtmäßigkeit der Maßnahme

postępowanie dotyczące ekstradycji do jednego z krajów członkowskich Unii Europejskiej lub przed trybunał międzynarodowy przy zachowaniu zasad praworządności.

Artykuł 16a [Prawo azylu]

(1) Osoby prześladowane ze względów politycznych korzystają z prawa azylu.

(2) Na przepis ust. 1 nie może się powoływać, kto przybywa z jednego z państw członkowskich Wspólnot Europejskich lub innego państwa trzeciego, w którym zapewnione jest stosowanie Konwencji o statusie prawnym uchodźców i Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Państwa spoza Wspólnot Europejskich, do których odnosi się przepis zdania 1, określone są ustawą wymagającą zgody Bundesratu. W przypadkach, do których odnosi się przepis zdania 1, mogą być podjęte działania mające na celu zakończenie pobytu osoby starającej się o azyl niezależnie od podjęcia przeciwko tej decyzji środków prawnych.

(3) Ustawa wymagająca zgody Bundesratu, może określić państwa, w których ze względu na sytuację prawną, stosowanie prawa i ogólne stosunki polityczne wydaje się zapewnione, że nie mają tam miejsca ani prześladowania polityczne, ani nieludzkie lub poniżające kary i traktowanie człowieka. Zakłada się, że cudzoziemiec pochodzący z takiego kraju nie jest prześladowany, o ile nie przedstawi on faktów, uzasadniających domniemanie, że wbrew przypuszczeniom był on jednak prześladowany politycznie.

(4) Od przeprowadzenia akcji mających na celu zakończenie pobytu cudzoziemca w Niemczech w przypadkach, o których mowa w przepisie ust. 3, i w innych przypadkach, w których prawo do pobytu najwyraźniej nie jest uzasadnione lub przypadki te uważane są za najwyraźniej

...
Art. 16a

bestehen; der Prüfungsumfang kann eingeschränkt werden und verspätetes Vorbringen unberücksichtigt bleiben. Das Nähere ist durch Gesetz zu bestimmen.

(5) Die Absätze 1 bis 4 stehen völkerrechtlichen Verträgen von Mitgliedstaaten der Europäischen Gemeinschaften untereinander und mit dritten Staaten nicht entgegen, die unter Beachtung der Verpflichtungen aus dem Abkommen über die Rechtsstellung der Flüchtlinge und der Konvention zum Schutze der Menschenrechte und Grundfreiheiten, deren Anwendung in den Vertragsstaaten sichergestellt sein muß, Zuständigkeitsregelungen für die Prüfung von Asylbegehren einschließlich der gegenseitigen Anerkennung von Asylentscheidungen treffen.

Art. 17

Artikel 17 [Petitionsrecht]

Jedermann hat das Recht, sich einzeln oder in Gemeinschaft mit anderen schriftlich mit Bitten oder Beschwerden an die zuständigen Stellen und an die Volksvertretung zu wenden.

Art. 17a

Artikel 17a [Einschränkung der Grundrechte in besonderen Fällen]

(1) Gesetze über Wehrdienst und Ersatzdienst können bestimmen, daß für die Angehörigen der Streitkräfte und des Ersatzdienstes während der Zeit des Wehr- oder Ersatzdienstes das Grundrecht, seine Meinung in Wort, Schrift und Bild frei zu äußern und zu verbreiten (Artikel 5 Abs. 1 Satz 1 erster Halbsatz), das Grundrecht der Versammlungsfreiheit (Artikel 8) und das Petitionsrecht (Artikel 17), soweit es das Recht gewährt, Bitten oder Beschwerden in Gemeinschaft mit anderen vorzubringen, eingeschränkt werden.

(2) Gesetze, die der Verteidigung einschließlich des Schutzes der Zivilbevölkerung dienen, können

...
Art. 16a

nieuzasadnione, odstępuje się zgodnie z ustawą tylko wtedy, jeśli istnieją poważne wątpliwości co do zgodności takiej akcji z prawem; zakres kontroli może być ograniczony, a złożenie odpowiedniego wniosku po terminie pozostać nie uwzględnione. Szczegóły określa ustawa.

(5) Przepisy ust. od 1 do 4 nie pozostają w sprzeczności z porozumieniami międzynarodowymi pomiędzy państwami członkowskimi Wspólnot Europejskich i państwami trzecimi, dokonującymi podziału kompetencji odnośnie rozpatrywania wniosków o przyznanie azylu łącznie z wzajemnym uznaniem orzeczeń w sprawach azylowych przy uwzględnieniu zobowiązań wynikających z Konwencji o statusie prawnym uchodźców i Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Wolności Podstawowych, których stosowanie musi być w państwach objętych tymi porozumieniami zapewnione.

Artykuł 17 [Prawo składania petycji]

Każdy ma prawo indywidualnie lub wspólnie z innymi do zwracania się z pisemnymi prośbami lub zażaleniami do właściwych organów i do przedstawicielstwa narodu.

Artykuł 17a [Ograniczenia praw podstawowych w szczególnych przypadkach]

(1) Ustawy dotyczące służby wojskowej i zastępczej mogą stanowić, że w odniesieniu do osób pozostających w służbie wojskowej i pełniących służbę zastępczą w okresie pełnienia tych służb mogą być ograniczone: prawo podstawowe do swobodnego wyrażania i rozpowszechniania swoich poglądów w mowie, piśmie i obrazie (art. 5 ust 1, pierwsza część zdania 1), prawo podstawowe wolności zgromadzeń (art. 8) i prawo do składania petycji (art. 17), o ile zapewnia się prawo do zwracania się z pisemnymi prośbami lub zażaleniami wspólnie z innymi.

Art. 17

Art. 17a

bestimmen, daß die Grundrechte der Freizügigkeit (Artikel 11) und der Unverletzlichkeit der Wohnung (Artikel 13) eingeschränkt werden.

Art. 18

Artikel 18 [Grundrechtsverwirkung]

Wer die Freiheit der Meinungsäußerung, insbesondere die Pressefreiheit (Artikel 5 Abs. 1), die Lehrfreiheit (Artikel 5 Abs. 3), die Versammlungsfreiheit (Artikel 8), die Vereinigungsfreiheit (Artikel 9), das Brief-, Post- und Fernmeldegeheimnis (Artikel 10), das Eigentum (Artikel 14) oder das Asylrecht (Artikel 16a) zum Kampfe gegen die freiheitliche demokratische Grundordnung mißbraucht, verwirkt diese Grundrechte. Die Verwirkung und ihr Ausmaß werden durch das Bundesverfassungsgericht ausgesprochen.

Art. 19

Artikel 19 [Einschränkung von Grundrechten – Rechtsweg]

- (1) Soweit nach diesem Grundgesetz ein Grundrecht durch Gesetz oder auf Grund eines Gesetzes eingeschränkt werden kann, muß das Gesetz allgemein und nicht nur für den Einzelfall gelten. Außerdem muß das Gesetz das Grundrecht unter Angabe des Artikels nennen.
- (2) In keinem Falle darf ein Grundrecht in seinem Wesensgehalt angetastet werden.
- (3) Die Grundrechte gelten auch für inländische juristische Personen, soweit sie ihrem Wesen nach auf diese anwendbar sind.
- (4) Wird jemand durch die öffentliche Gewalt in seinen Rechten verletzt, so steht ihm der Rechtsweg offen. Soweit eine andere Zuständigkeit nicht begründet ist, ist der ordentliche Rechtsweg gegeben. Artikel 10 Abs. 2 Satz 2 bleibt unberührt.

(2) Ustawy odnoszące się do obrony kraju łącznie z ochroną ludności cywilnej, mogą stanowić, że prawa podstawowe wolności przemieszczania się (art. 11) i nienaruszalności mieszkania (art. 13) zostają ograniczone.

Artykuł 18 [Utrata praw podstawowych]

Kto nadużywa prawa do swobodnego wyrażania poglądów, zwłaszcza wolności prasy (art. 5 ust. 1), wolności nauczania (art. 5 ust. 3), wolności zgromadzeń (art. 8), wolności zrzeszania się (art. 9), tajemnicy korespondencji, przesyłek pocztowych i telekomunikacji (art. 10), własności (art. 14) lub prawa do azylu (art. 16 a) w celu walki przeciw podstawom porządku wolnościowo-demokratycznego, prawa te traci. O utracie praw i jej wymiarze orzeka Federalny Trybunał Konstytucyjny.

Artykuł 19 [Ograniczenie praw podstawowych – droga prawna]

- (1) O ile zgodnie z niniejszą Ustawą Zasadniczą któreś z praw podstawowych zostaje ograniczone ustawą lub na mocy ustawy, to ustawa taka musi mieć ogólną moc obowiązującą, a nie w odniesieniu do przypadku jednostkowego. Poza tym ustawa taka musi wymienić prawo podstawowe poprzez podanie odpowiedniego artykułu.
- (2) W żadnym wypadku prawo podstawowe nie może być naruszone w jego istocie.
- (3) Prawa podstawowe odnoszą się również do krajowych osób prawnych, o ile w swojej istocie mają one w stosunku do nich zastosowanie.
- (4) W przypadku gdy prawa jakiejś osoby zostały naruszone przez władze publiczne, przysługuje jej droga prawna. Jeżeli nie ma uzasadnienia dla innej właściwości, stosowana jest powszechna droga prawna. Nie narusza to postanowień art. 10 ust. 2 zdanie 2.

Art. 18

Art. 19

II. Der Bund und die Länder

Art. 20

Artikel 20 [Verfassungsgrundsätze – Widerstandsrecht]

- (1) Die Bundesrepublik Deutschland ist ein demokratischer und sozialer Bundesstaat.
- (2) Alle Staatsgewalt geht vom Volke aus. Sie wird vom Volke in Wahlen und Abstimmungen und durch besondere Organe der Gesetzgebung, der vollziehenden Gewalt und der Rechtsprechung ausgeübt.
- (3) Die Gesetzgebung ist an die verfassungsmäßige Ordnung, die vollziehende Gewalt und die Rechtsprechung sind an Gesetz und Recht gebunden.
- (4) Gegen jeden, der es unternimmt, diese Ordnung zu beseitigen, haben alle Deutschen das Recht zum Widerstand, wenn andere Abhilfe nicht möglich ist.

Art. 20a

Artikel 20a [Schutz der natürlichen Lebensgrundlagen und der Tiere]

Der Staat schützt auch in Verantwortung für die künftigen Generationen die natürlichen Lebensgrundlagen und die Tiere im Rahmen der verfassungsmäßigen Ordnung durch die Gesetzgebung und nach Maßgabe von Gesetz und Recht durch die vollziehende Gewalt und die Rechtsprechung.

Auszug aus dem Grundgesetz, (BGBl. S. 1) zuletzt geändert durch das Gesetz vom 21. Juli 2010 (BGBl. I S. 944)

II. Savezna država i zemlje

Art. 20

Artykuł 20 [Zasady konstytucyjne – prawo stawiania oporu]

- (1) Republika Federalna Niemiec jest demokratycznym i socjalnym państwem związkowym.
- (2) Wszelka władza państwowa pochodzi od Narodu. Sprawowana jest ona przez Naród w wyborach i głosowaniach i przez szczególne organy ustawodawcze, władzy wykonawczej i sądowniczej.
- (3) Władzę ustawodawczą wiąże porządek konstytucyjny, a władzę wykonawczą i sądownictwo – ustawy i prawo.
- (4) Wszyscy obywatele Niemiec mają prawo stawiania oporu przeciwko każdemu, kto podejmuje próbę obalenia tego porządku, jeśli nie jest możliwe zastosowanie innych środków.

Art. 20a

Artykuł 20a [Ochrona naturalnych podstaw życia i zwierząt]

Państwo w ramach porządku konstytucyjnego chroni poprzez ustawodawstwo oraz zgodnie z ustawami i przepisami prawa poprzez władzę wykonawczą i sądownictwo naturalne podstawy życia i zwierzęta również w poczuciu odpowiedzialności przed przyszłymi pokoleniami.

Wyciąg z Ustawy zasadniczej, Stan: październik 2010 r.

Przekład: Aleksander-Marek Sadowski. Korekta merytoryczna: Agnieszka Malicka

Tłumaczenie słowa wstępnego: Skrivanek GmbH